

הממונה לביצוע חוק ההתיישבות החקלאית

ד' סיון, תשפ"ד
10 יוני 2024

עיבוד קרקע של אגודות חקלאיות שיתופיות על ידי אגודה חקלאית שיתופית בה הן חברות (להלן: "אגודה של אגודות")

1. לעניין נוהל זה, אגודה של אגודות הינה אגודה רשומה המאגדת תחתיה מספר של אגודות חקלאיות המיועדת לשרת מטרת חקלאיות משותפות ואשר נוסדה כדי לשרת את האינטרס המשותף של האגודות המאוגדות בה.
2. ביום 13.7.2016 מינו שרי החקלאות והאוצר צוות בין-משרדי לבחינת ייעול השימוש בקרקע חקלאית ב"מקרקעי ישראל", וזאת לצורך הגדלת הפריון במגזר החקלאי, ניצול יתרונות לגודל בחקלאות ושימוש מיטבי של מקרקעי ישראל המיועדים לשימושים חקלאיים.
3. הדוח המסכם של הצוות הבין-משרדי ממאי 2018 המליץ על עידוד הקמת אגודות מרכזיות מרחביות (להלן: "אגודה של אגודות"). לפי המלצות הצוות, אגודה של אגודות תוכל לנהל את עיבוד הקרקע החקלאית עבור האגודות השיתופיות אותן היא מאגדת וכן להתקשר עם חבר באחת מאותן אגודות או תאגיד בשליטה מלאה (100% בעלות במניות) של האגודה, בהיקף ובפרק זמן שיוגדרו על ידי רשות מקרקעי ישראל ומשרד החקלאות ובלבד שסה"כ היקף הקרקע החקלאית לא יעלה על 100,000 דונם. תקופת ההיתר תהיה בהתאם לפעילות החקלאית על פי מדיניות המשרד. התקשרויות בין חברים תותרנה רק במסגרת האגודה בה הם חברים.

עקרונות וכללי הגשת בקשה

4. במסגרת ההיתר יותרו ההתקשרויות הבאות:
 - 4.2 התקשרות בין אגודות המאוגדות באותה "אגודה של אגודות".
 - 4.3 התקשרות בין "אגודה של אגודות" עם אחת או יותר מהאגודות המאוגדות כאשר ההתקשרות הינה עבור כלל חברי האגודה או חלקם.
 - 4.4 מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 11.3 לעיל, האגודה רשאית להתקשר במסגרת "אגודה של אגודות" עבור כלל חבריה, או עבור חלקם.
 - 4.5 יתאפשר מתן היתר להתקשרות של לכל היותר 40% משטח הקרקעות החקלאיות המעובדות. במידה ויוכח כי אין חקלאי שהינו חבר האגודה של היישוב שמעבד את שטחי האגודה או שמעוניין בעיבוד שטחי האגודה, ניתן יהיה להגדיל שיעור הקרקע החקלאית המעובדת שתיכלל בהיתר עד ל-100% (ללא חלקות א).
5. תנאים לקבלת ההיתר:

הממונה לביצוע חוק ההתיישבות החקלאית

צירוף המסמכים שלהלן:

א. אישור מכל אגודה החברה ב"אגודה של אגודות" בעלת הזכויות בקרקע. אישור זה הינו החלטה נדרשת של האסיפה הכללית של האגודה. האסיפה תתכנס לאחר העברת הודעה אישית לכל בעל נחלה ביישוב.

ב. אישור בעלי נחלה אשר מעמידים את חלקה ב' המשויכת להם, לטובת "אגודה של אגודות".

ג. הסכמי החכירה או אישור הזכויות מרמ"י עבור כל אחת מהאגודות החברות ב"אגודה של האגודות". יובהר כי היתר כאמור יוכל להינתן רק בשטחי משבצת לרבות קרקע המוכרת לטווח ארוך.

ד. נתונים עובדתיים המעידים על הפעילות החקלאית של האגודה של האגודות, לרבות:

סה"כ היקף הקרקעות נשוא הבקשה, שיעור הקרקעות המעובדות מתוכן (ניתן לצרף מפה), סוגי הגידולים החקלאיים שבתחום עיסוקה של כל אחת מהאגודות החברה ב"אגודה של האגודות".

ה. שכבת מ"ג המרכזת את כל הקרקע של אגודה של אגודות, בחלוקה לאגודות השותפות באגודה, בהתאמה לחוזי המשבצת של האגודות.

5.2 לא תאושר התקשרויות בין האגודה של אגודות לבין גורמים שאינם חברים באגודות החברות ב"אגודה של אגודות".

5.3 על כל אגודה החברה ב"אגודה של האגודות" להיות שותפה גם בניהול האגודה של אגודות.

6. זכות החזקה בקרקע תישאר בידי האגודות המחזיקות בקרקע מכוח הסכם החכירה עם רשות מקרקעי ישראל, כך שאין בכוחה של אגודה של אגודות להעביר או לשנות את הזכויות בקרקע.

7. אגודה של אגודות, תוכל לרכז תחת היתרי הממונה קרקעות של אגודות בכפוף לעיבוד עצמי של הקרקע. לא ניתן יהיה להשכיר שכירות משנה של קרקעות אלו, גם אם מדובר בבעל נחלה מתוך אגודה החברה באגודה המרכזית.

8. החלטה לגבי בקשות להיתר לאגודה של אגודות שהיקף הקרקע החקלאית שלה עולה על 100 אלף דונם, תתקבל לאחר התייעצות עם האגף לתכנון וקרקע חקלאית במשרד החקלאות ועם האגף חקלאי ברשות מקרקעי ישראל. בסמכות הממונה לאפשר התקשרות של אגודה של אגודות למשך זמן שלא יעלה על 10 שנים.

הקריה החקלאית, דרך המכבים ראשון לציון, בית דגן 30, ת.ד. 50250 |

טל: 03-9485748, דוא"ל: Hokhityashvut@moag.gov.il

הממונה לביצוע חוק ההתיישבות החקלאית

9. היתר אגודה של אגודות יינתן רק עבור פעילויות בתחום החקלאות הצמחית.
10. אגודה תתאגד ב"אגודה של אגודות", רק לאחר בחינת החקלאים הפעילים בשטחיה. האגודה תאפשר לחקלאים הפעילים שבה, להשאיר את הקרקעות המעובדות על ידן בידי האגודה, כך שאלו יוחרגו מהקרקעות שיעובדו ע"י ה"אגודה של אגודות". במסגרת הגשת הבקשה, תגיש האגודה לרשות המוסמכת רשימת כלל החקלאים הפעילים שמצויים בתחומה ושהנם תושבי אותה אגודה.
11. קיימת עדיפות להשארת העיבוד בידי חקלאי מהישוב על פני צירוף הקרקע במסגרת "אגודה של אגודות".
12. האגודה תשלח הודעה יזומה מטעמה לכלל החקלאים הפעילים בשטחיה, על קידום הבקשה להתאגד ב"אגודה של אגודות" לרשות המוסמכת.
13. חקלאי חבר אגודה השותפה ב"אגודה של אגודות" אשר מעוניין לעבד את שטח נחלתו רשאי לפנות לאגודה החקלאית מעת שנודעה לו כי הוגשה בקשה ע"י האגודה בהתאם לאמור בסעיף 12 לעיל ולא יאוחר מ-30 ימים, לבקש לגרוע שטח חקלאי בהיקף של גודל הנחלה באגודתו אליה הוא משתייך. מרגע הגשת הבקשה ע"י החקלאי תידרש האגודה להעביר את הקרקע לחקלאי ולא יאוחר מ-6 חודשים לאחר מכן. במקרה של אי קיום הבקשה או של מחלוקת ניתן יהיה לפנות לממונה לבירור ו/או להכרעה בעניין זה.
14. חקלאי חדש (אשר לא עסק בחקלאות בחמש השנים האחרונות) אשר מעוניין לקבל את גודל נחלתו באגודה שהתקשרה בהיתר, מרגע הגשת הבקשה ע"י החקלאי תידרש האגודה להעביר קרקע לחקלאי ולא יאוחר מ-6 חודשים לאחר מכן. במקרה של אי קיום הבקשה ניתן יהיה לפנות לממונה להכרעה בעניין זה.
15. על אף האמור בכל דין ובכל הסכם, רשאית אגודה לסיים את ההתקשרות במסגרת "אגודה של אגודות", זאת לאחר העברת הודעה כתובה ל"אגודה של אגודות" חצי שנה מראש.

הממונה לביצוע חוק ההתיישבות החקלאית

16. אגודה של אגודות שמחזיקה בהיתר "אגודה של אגודות" תדווח לממונה כאשר אגודה אחת או יותר נגרעת מתוך הרכב האגודה של האגודות. יינתן היתר מעודכן בהתאם..

אגודה של אגודות שמחזיקה בהיתר "אגודה של אגודות" תדווח לממונה על כל שינוי במצבת האגודות המאוגדות תחתיה, לרבות כאשר אגודה אחת או יותר מתוספת להרכב האגודה של האגודות.